

**ΠΟΛΙΤΙΚΟ
ΒΑΡΟΜΕΤΡΟ
168**

**Εκτίμηση
εκλογικής
επιρροής**

**Οι τάσεις του
εκλογικού σώματος**

**Φθινόπωρο
2018**

public issue

Η Public Issue ιδρύθηκε το 2001.

Εξειδικεύεται στην πολιτική και εκλογική έρευνα κοινής γνώμης, στην έρευνα Μέσων, στην κοινωνική έρευνα, στην οικονομική έρευνα και στην έρευνα συμπεριφοράς καταναλωτή.

Στις αρχές του 2004, η εταιρεία Public Issue εγκαινίασε, για πρώτη φορά στην Ελλάδα, τη συστηματική παρακολούθηση των τάσεων της κοινής γνώμης, με τη χρήση της τηλεφωνικής μεθόδου.

Είναι μέλος του ΣΕΔΕΑ (Σύλλογος Εταιρειών Δημοσκοπήσεων & Ερευνών Αγοράς) και του ΠΕΣΣ (Ποιοτικός Έλεγχος Συλλογής Στοιχείων).
Αριθμός Μητρώου Φορέων και Επιχειρήσεων Δημοσκοπήσεων του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης: 8.

Η εκτίμηση εκλογικής επιρροής που περιλαμβάνονται στην παρούσα έκθεση, βασίζεται σε πανελλαδική τηλεφωνική έρευνα, με δείγμα 1.000 ατόμων, ηλικίας 17 ετών και άνω, καθώς και στη διαθέσιμη χρονοσειρά του Πολιτικού Βαρόμετρου της Public Issue, 2004-2018.

Η μέτρηση πραγματοποιήθηκε: 6-16/11/2018.

Στοιχεία επικοινωνίας
Λεωφόρος Βασ. Κωνσταντίνου 16
116 35, Αθήνα
t: +30 210 7575000
f: +30 210 7575100
w: www.publicissue.gr
e: info@publicissue.gr

A. ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΕΚΛΟΓΙΚΗΣ ΕΠΙΡΡΟΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ

Νοέμβριος 2018

Εντυπωσιακή σταθερότητα παρουσιάζει ο εκλογικός συσχετισμός δυνάμεων

- Οι τάσεις του εκλογικού σώματος εμφανίζονται **παγιωμένες**, από τις αρχές του 2018. Κανένα από τα μείζονα συμβάντα του τρέχοντος έτους (συμφωνία των Πρεσπών, κυβερνητική καμπάνια σχετικά με την ολοκλήρωση του ελληνικού μνημονιακού προγράμματος, φονικές πυρκαγιές της Αττικής, διώξεις παλιών αξιωματούχων για διαφθορά, διαφαινόμενη μη-περικοπή των συντάξεων, συμφωνία Αρχιεπισκόπου-Πρωθυπουργού για τον χωρισμό κράτους-Εκκλησίας, κλπ.) δεν φαίνεται να έχουν ασκήσει ιδιαίτερη επίδραση στην πολιτική σκηνή, **τουλάχιστον η συνισταμένη τους**.
- Ο εκλογικός συσχετισμός δυνάμεων παρουσιάζει **εντυπωσιακή σταθερότητα**. Γενικότερα, η εν λόγω σταθερότητα φαίνεται ότι χαρακτηρίζει συνολικά τον τρέχοντα εκλογικό κύκλο 2015-2018, γεγονός με αυτονόητη πολιτική σημασία.
- Οι μεταβολές που παρατηρούνται στην εκλογική επιρροή των κομμάτων, από το καλοκαίρι του 2018, δεν υπερβαίνουν τη μισή εκατοστιαία μονάδα (0,5%). Σημαντικότερη μεταβολή αποτελεί η αύξηση του ποσοστού των Λοιπών κομμάτων (+2,5%), που διευκολύνει την αυτοδυναμία του πρώτου κόμματος.
- Η **ΝΔ** έχει σταθεροποιήσει την εκλογική της επιρροή, **ελαφρώς κάτω από το 40%** (σήμερα στο 38,5%), ενώ ο **ΣΥΡΙΖΑ**, ύστερα από την αναιμική ανάκαμψη, που παρατηρήθηκε στο Β' εξάμηνο του 2017, έχει σταθεροποιηθεί, σε ποσοστά **ελαφρώς πάνω από το 20%** (σήμερα στο 22%, [Διαγράμματα 1Α & 2Α](#)).
- Το **ΚΙΝΑΛ** εμφανίζεται συσπειρωμένο, ενδεχομένως και εξαιτίας της απόπειρας διεμβολισμού του από το κυβερνών κόμμα. Εδραιώνεται, ευδιάκριτα, στην τρίτη θέση, με την εκλογική του επιρροή να προσεγγίζει το 10% (9,5% - [Διαγράμματα 1Α & 2Α](#)).
- Το **ΚΚΕ**, με **7,5%** και η **Χρυσή Αυγή**, με **7%**, διεκδικούν επί ίσοις όροις την 4^η θέση ([Διαγράμματα 1Α & 2Β](#)). Το κομμουνιστικό κόμμα, το οποίο κινείται στους ρυθμούς του εορτασμού του Ιωβηλαίου του, συγκεντρώνει στην παρούσα μέτρηση περισσότερες πιθανότητες να προηγηθεί.

Α. ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΕΚΛΟΓΙΚΗΣ ΕΠΙΡΡΟΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ

Νοέμβριος 2018

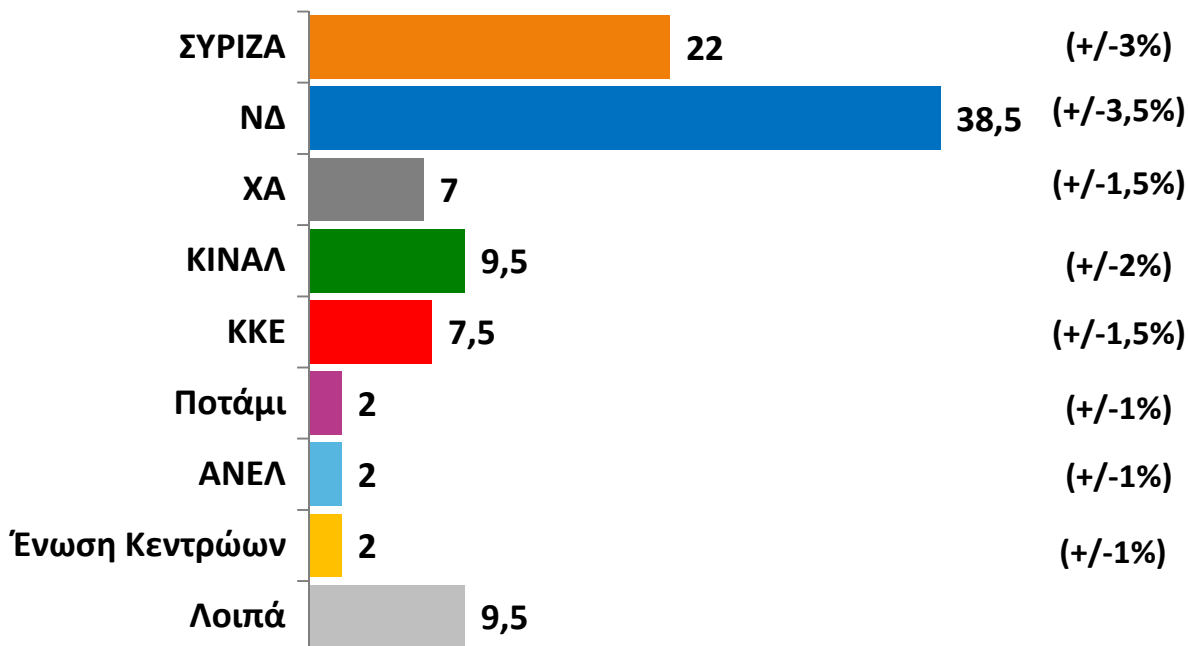
- Τα υπόλοιπα τρία κόμματα της τρέχουσας Βουλής, **Ποτάμι, ΑΝΕΛ, Ένωση Κεντρώων**, τα οποία στις τελευταίες βουλευτικές εκλογές (Σεπτέμβριος 2015) είχαν συγκεντρώσει, αθροιστικά, ποσοστό 11,2% και, συνολικά, 30 έδρες, φαίνεται ότι κινδυνεύουν σοβαρά να μην εκπροσωπηθούν στη νέα βουλή.
- Η υποχώρηση και της επιρροής της Ένωσης Κεντρώων, κάτω από το 3%, σε συνδυασμό με την ενίσχυση των **Λοιπών κομμάτων** (+2,5%), λειτουργούν ευνοϊκά για τον στόχο της ΝΔ να διασφαλίσει την κοινοβουλευτική της αυτοδυναμία, αρκεί η εκλογική της επιρροή να υπερβεί το εκτιμώμενο κάτω όριό της (35%).
- Δεδομένου ότι, από τη μια πλευρά, τα μικρότερα κόμματα που έφερε στην επιφάνεια η κρίση εκπροσώπησης της μνημονιακής περιόδου βρίσκονται σε καθοδική πορεία και, από την άλλη, τα νεοπαγή κόμματα που σχηματίστηκαν (και συνεχίζουν να σχηματίζονται), κατά τον τρέχοντα εκλογικό κύκλο, δεν εμφανίζουν δυναμική εισόδου στη Βουλή, **η επόμενη Βουλή είναι πιθανό να περιοριστεί σε 5 κόμματα** (5κομματική). Ωστόσο, όπως έχει ήδη επισημανθεί και στο παρελθόν, η εν λόγω εκτίμηση θεωρείται επισφαλής.
- Όπως δείχνει το Πολιτικό Βαρόμετρο της Public Issue (PB168, 11/2018 - <https://www.publicissue.gr/14729/varometro-nov-2018/>), οι πολίτες που θεωρούν αναγκαία τη διεξαγωγή βουλευτικών εκλογών συνεχίζουν να αυξάνονται (60%). **Πρόκειται για το 2^ο υψηλότερο ποσοστό του δείκτη, στην τελευταία 10ετία.** Υψηλότερο (71%) έχει καταγραφεί μόνον κατά την προεκλογική περίοδο του Μαΐου του 2012, ενώ και τον Οκτώβριο του 2009 ήταν 59%.
- Το ενδεχόμενο εκλογικής νίκης του ΣΥΡΙΖΑ, στις επόμενες εκλογές, αντιμετωπίζεται αρνητικά από το 46% των πολιτών και θετικά από το 15%. Η εικόνα αυτή διαφέρει αισθητά από την προεκλογική περίοδο του 1/2015. Αντιστρόφως, πιθανή νίκη της ΝΔ αντιμετωπίζεται θετικά από το 34% των πολιτών και αρνητικά από το 24%.

Γιάννης Μαυρής

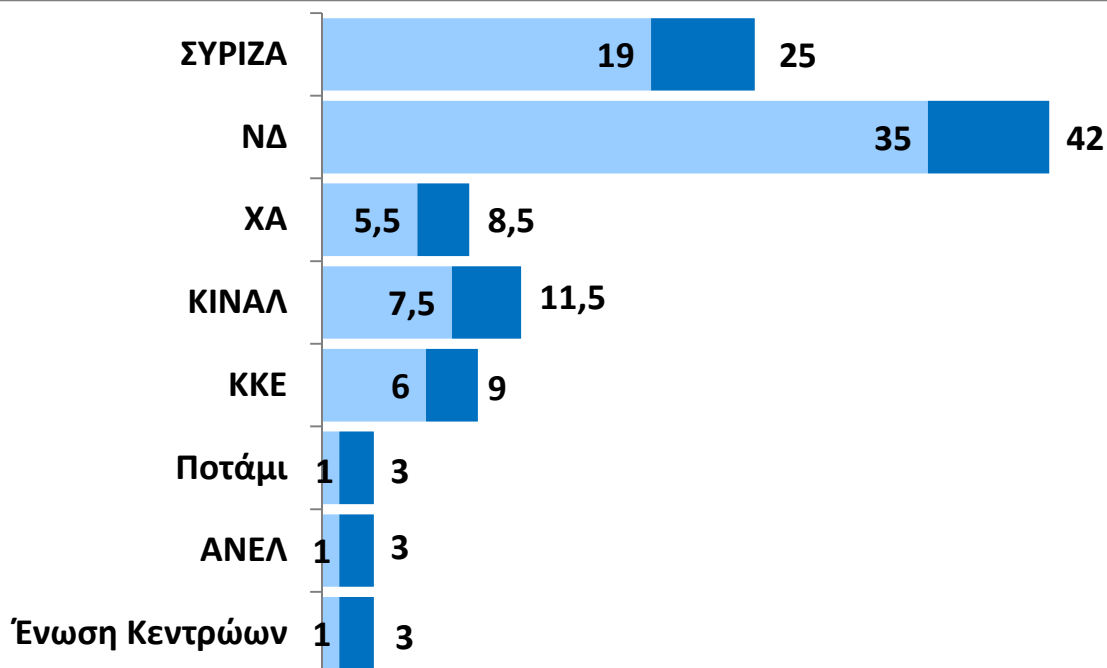
Α. ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΕΚΛΟΓΙΚΗΣ ΕΠΙΡΡΟΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ

Νοέμβριος 2018

Διάγραμμα 1Α: Τηλεφωνική έρευνα πρόθεσης ψήφου, (6-16/11/2018)

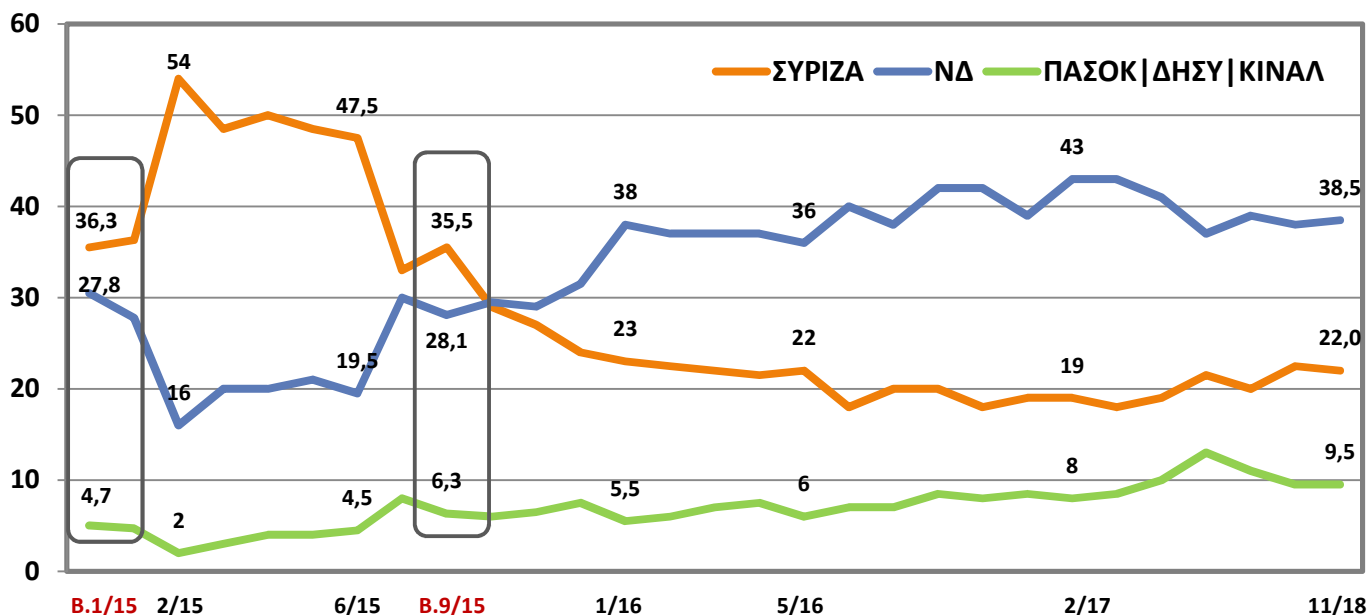

Διάγραμμα 1Β: Τηλεφωνική έρευνα πρόθεσης ψήφου - 95% διάστημα εμπιστοσύνης

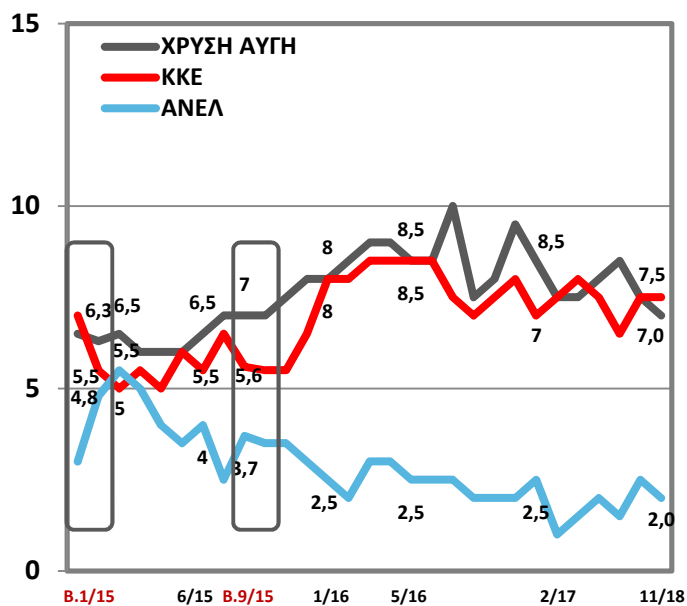

Β. ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΕΚΛΟΓΙΚΗΣ ΕΠΙΡΡΟΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ Ιανουάριος 2015 – Νοέμβριος 2018

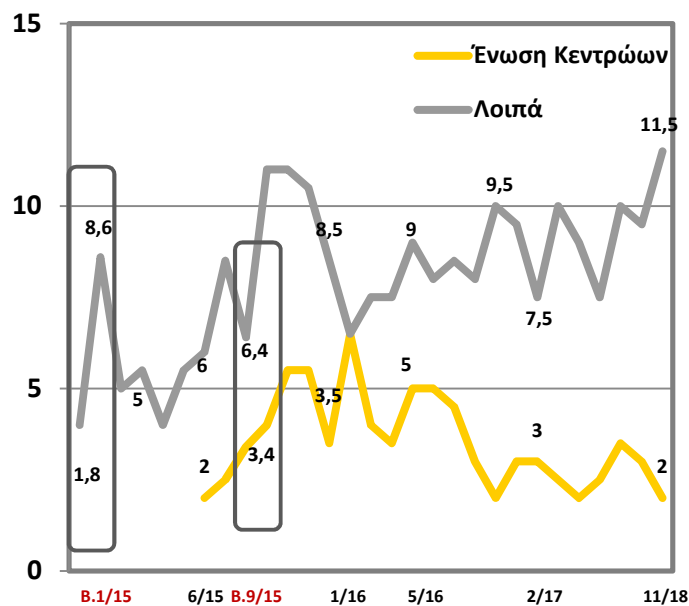
Διάγραμμα 2Α: Εκλογική επιρροή των ΣΥΡΙΖΑ, ΝΔ, (ΠΑΣΟΚ|ΔΗΣΥ)|ΚΙΝΑΛ

Διάγραμμα 2Β: Εκλογική επιρροή των Χρυσή Αυγή, ΚΚΕ, ΑΝΕΛ

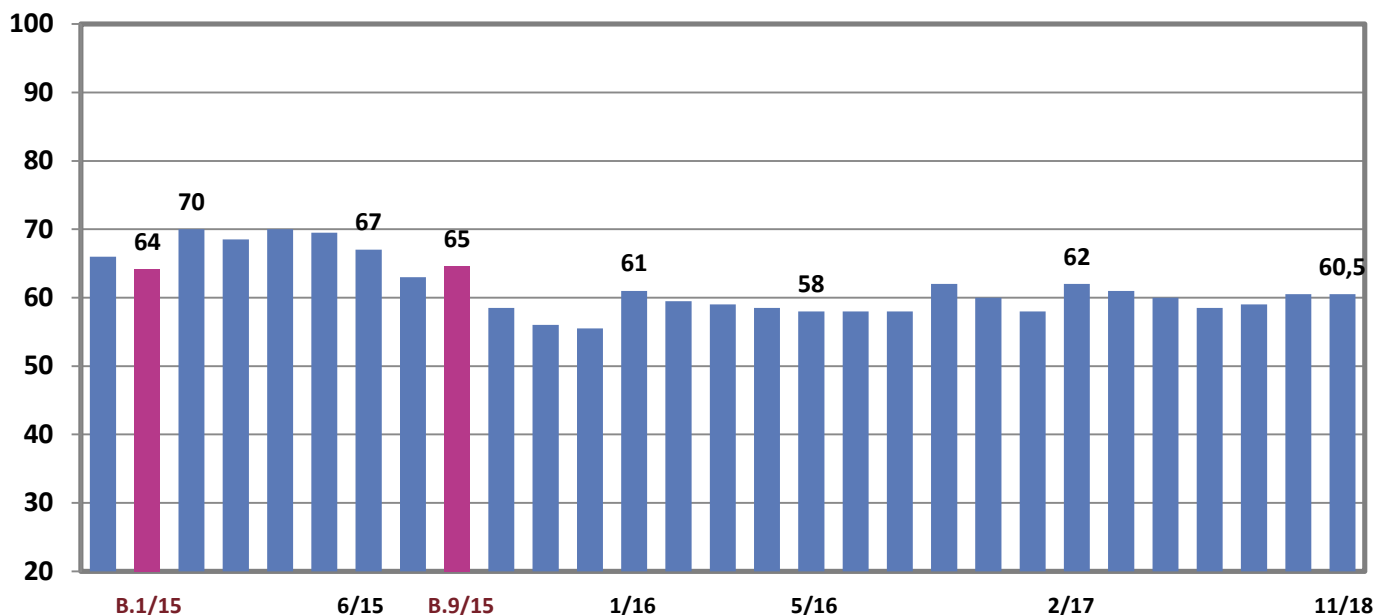
Διάγραμμα 2Γ: Εκλογική επιρροή Ένωσης Κεντρώων & Λοιπών

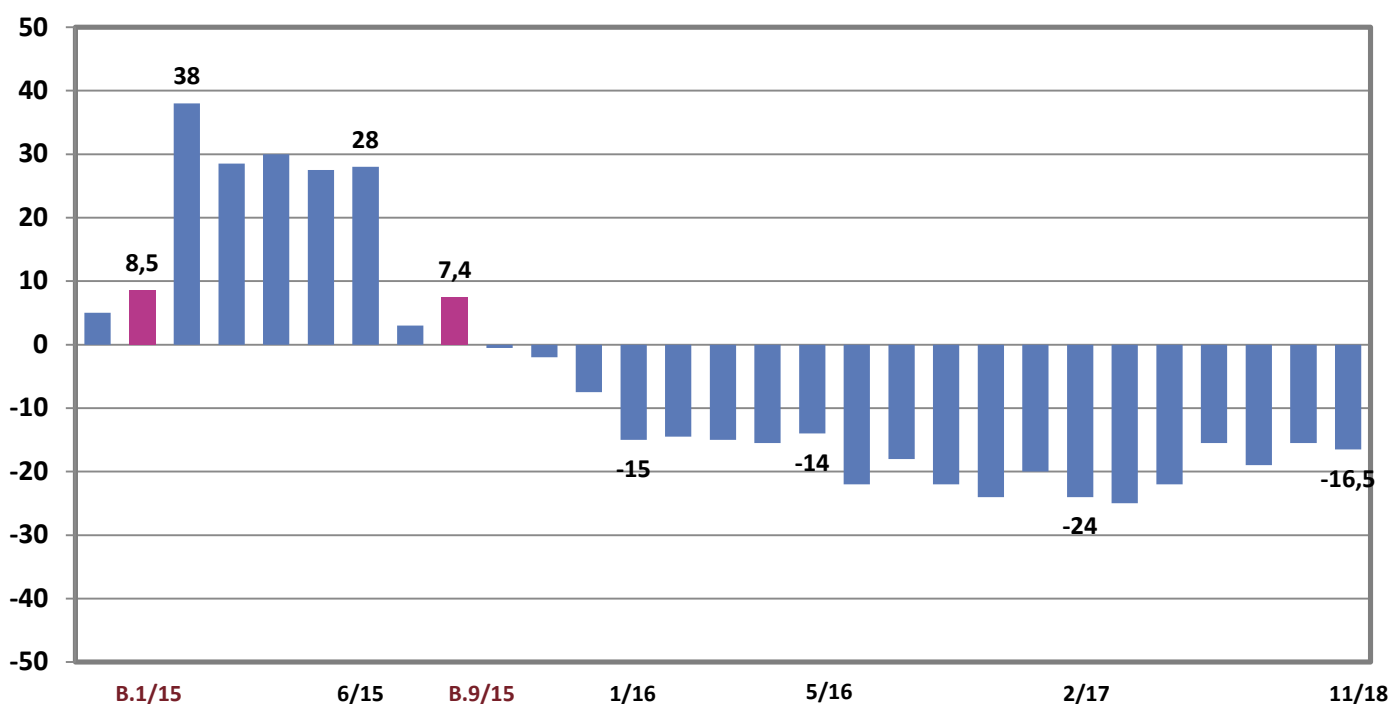
Γ. ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΕΠΙΡΡΟΗΣ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΔΙΚΟΜΜΑΤΙΣΜΟΥ (ΑΘΡΟΙΣΜΑ ΣΥΡΙΖΑ+ΝΔ) & ΤΗΣ «ΨΑΛΙΔΑΣ» (ΔΙΑΦΟΡΑ ΣΥΡΙΖΑ – ΝΔ)

Ιανουάριος 2015 – Νοέμβριος 2018

Διάγραμμα 3Α: Επιρροή του νέου δικομματισμού, 2015-2018 (Άθροισμα ΣΥΡΙΖΑ+ΝΔ)

Διάγραμμα 3Β: Εκτίμηση της «ψαλίδας», 2015-2018 (Διαφορά ΣΥΡΙΖΑ - ΝΔ)

Δ. ΣΕΝΑΡΙΑ ΕΔΡΩΝ - Νοέμβριος 2018

Με βάση την εκτίμηση εκλογικής επιρροής

Η αισθητή άνοδος του συνολικού ποσοστού των κομμάτων, τα οποία αναμένεται να μείνουν εκτός Βουλής, σε επίπεδα που θυμίζουν ως ένα βαθμό τον Μάιο του 2012 (από 12% τον Ιούλιο, σε 15,5% τον Νοέμβριο), σε συνδυασμό με την οριακή άνοδο της εκλογικής επιρροής της ΝΔ (+0,5%), καθιστά σχεδόν βέβαιη την κοινοβουλευτική αυτοδυναμία της (154-174 έδρες). Ακόμη και στην περίπτωση, που κάποιο από τα 3 κόμματα της τρέχουσας Βουλής (Ποτάμι, ΑΝΕΛ, Ένωση Κεντρώων) των οποίων σήμερα η κοινοβουλευτική παρουσία δείχνει να απειλείται, καταφέρει τελικά να εισέλθει στην επόμενη Βουλή, η ΝΔ θα μπορούσε να κερδίσει, έστω και οριακά, την απόλυτη πλειοψηφία (151 έδρες)· στο βαθμό βεβαίως, που η εκλογική της επιρροή παραμένει πάνω από το αναμενόμενο κάτω όριο της (35%). Αξίζει να σημειωθεί, ότι η σημειακή εκτίμηση της ΝΔ (38,5%), είναι ικανή να της εξασφαλίσει αυτοδυναμία (με 152 έδρες), ακόμα και στην - μάλλον απίθανη- περίπτωση 8κομματικής Βουλής, δηλαδή αν και τα 3 κόμματα της τρέχουσας Βουλής (Ποτάμι, ΑΝΕΛ, Ένωση Κεντρώων) υπερβούν το κατώφλι του 3%.

Πίνακας 1: Εκτίμηση εδρών με βάση την εκλογική επιρροή (11/2018) – 5κομματική Βουλή

Κόμμα	Ποσοστό	95% Διάστημα εμπιστοσύνης	Έδρες ⁽²⁾
ΣΥΡΙΖΑ	22	19 – 25	56 – 74
ΝΔ	38,5	35 – 42	154 – 174
ΧΑ	7	5,5 – 8,5	16 – 25
ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ	9,5	7,5 – 11,5	22 – 34
ΚΚΕ	7,5	6 – 9	18 – 26
ΠΟΤΑΜΙ	2	1 – 3	–
ΑΝΕΛ	2	1 – 3	–
ΕΝΩΣΗ ΚΕΝΤΡΩΩΝ	2	1 – 3	–
ΛΟΙΠΑ ⁽¹⁾	9,5		

(1) Στα Λοιπά συμπεριλαμβάνονται όλα τα υπόλοιπα κόμματα, με ποσοστό <3%

(2) Στην τρέχουσα μέτρηση, τα κόμματα των οποίων η σημειακή τους εκτίμηση είναι μεγαλύτερη ή ίση του 3%, επομένως φαίνεται ότι θα εξασφαλίσουν κοινοβουλευτική εκπροσώπηση, ανέρχονται σε πέντε (5). Δηλαδή, η επόμενη Βουλή ενδέχεται να είναι **5κομματική**. Ο αριθμός των εδρών που υπολογίζεται στον ανωτέρω Πίνακα 1, στηρίζεται σε αυτήν την υπόθεση.

Σημείωση 1: Η αδιευκρίνιστη ψήφος, δηλαδή το άθροισμα αναποφασίστων, πρόθεσης αποχής, λευκών/ακύρων & αρνήσεων στην τρέχουσα μέτρηση, ανέρχεται σε **26%**.

Σημείωση 2: Λόγω της στρογγυλοποίησης των ποσοστών που ακολουθείται στην εκτίμηση της εκλογικής επιρροής (με ακρίβεια μισής εκατοστιαίας μονάδας), η εκτίμηση των εδρών ενδέχεται να παρουσιάζει απόκλιση της τάξης της μιας (1) έδρας. Τα όρια των εδρών κάθε κόμματος προκύπτουν από τα αντίστοιχα όρια των διαστημάτων εμπιστοσύνης της εκλογικής επιρροής, με βάση την υπόθεση ότι το συνολικό ποσοστό των κομμάτων, που δεν θα εκπροσωπηθούν στην επόμενη Βουλή, ανέρχεται σε **15,5%** (Πίνακες 1 & 2).

Πίνακας 2: Σενάρια εδρών πρώτου κόμματος (ΝΔ), ανάλογα με τον αριθμό των κομμάτων που θα εκπροσωπηθούν στην επόμενη Βουλή

Προβλεπόμενος αριθμός κομμάτων στη Βουλή	Βουλή με 6 κόμματα	Βουλή με 5 κόμματα ⁽¹⁾
Κοινοβουλευτικά κόμματα (Β2015) εκτός Βουλής: (με ποσοστό < 3%)	2 εκ των: Ποτάμι, ΑΝΕΛ, Ένωση Κεντρώων	Ποτάμι, ΑΝΕΛ & Ένωση Κεντρώων
Συνολικό ποσοστό των κομμάτων εκτός Βουλής (< 3%)	13,5	15,5
Έδρες ΝΔ	151 – 171	154 – 174

(1) Με βάση την εκτίμηση εκλογικής επιρροής Νοεμβρίου 2018, η **5κομματική μορφή** είναι το πιθανότερο σενάριο για την επόμενη Βουλή.

Σημείωση 1: Ο υπολογισμός των εδρών της ΝΔ γίνεται με την υπόθεση, ότι το ποσοστό των κομμάτων που, σε κάθε σενάριο, επιτυγχάνουν την είσοδό τους στη Βουλή, δεν επηρεάζει το ποσοστό των Λοιπών κομμάτων.

Ε. ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΟ ΠΟΣΟΣΤΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΥΤΟΔΥΝΑΜΙΑ ΤΟΥ 1^{ΟΥ} ΚΟΜΜΑΤΟΣ, ΑΝΑΛΟΓΑ ΜΕ ΤΟ ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ ΤΩΝ ΕΚΤΟΣ ΒΟΥΛΗΣ ΚΟΜΜΑΤΩΝ

Πίνακας 3:
Απαιτούμενο ποσοστό αυτοδυναμίας,
ανάλογα με το αθροιστικό ποσοστό των εκτός Βουλής κομμάτων

Συνολικό ποσοστό κομμάτων <3%	5	5,5	6	6,5	7	7,5	8	8,5	9	9,5	10
Ποσοστό 1 ^{ου} κόμματος	38,5	38,5	38	38	38	37,5	37,5	37	37	37	36,5
Συνολικό ποσοστό κομμάτων <3%	10,5	11	11,5	12	12,5	13	13,5	14	14,5	15	15,5
Ποσοστό 1 ^{ου} κόμματος	36,5	36	36	36	35,5	35,5	35	35	35	34,5	34,5

Με βάση τον ισχύοντα εκλογικό νόμο, το αθροιστικό ποσοστό των κομμάτων που μένουν εκτός Βουλής, καθορίζει και το όριο της αυτοδυναμίας. Όπως διαφαίνεται στον παραπάνω Πίνακα 3, όσο υψηλότερο είναι αυτό το ποσοστό, τόσο χαμηλότερο γίνεται το όριο αυτοδυναμίας για το πρώτο κόμμα.

Ωστόσο, το εν λόγω ποσοστό έχει παρουσιάσει ιστορικά μεγάλη διακύμανση. Την πλέον ακραία περίπτωση αποτελούν οι εκλογές του Μαΐου του 2012, όπου έφτασε το **19%**, με αποτέλεσμα το όριο αυτοδυναμίας για το πρώτο κόμμα να διαμορφωθεί σε εξαιρετικά χαμηλά επίπεδα, **32,7%**.

Στις τελευταίες βουλευτικές εκλογές του Σεπτεμβρίου 2015, το ποσοστό των εκτός Βουλής κομμάτων περιορίστηκε σε μόλις **6,3%**, αυξάνοντας το όριο για την αυτοδυναμία του πρώτου κόμματος στο **38%**.

Σχετικά με αυτό το ζήτημα βλέπε σχετικά και το άρθρο: των Γιάννη Μαυρή και Γιώργου Συμεωνίδη: «Έξι απαντήσεις για τον νέο εκλογικό νόμο», στην εφημερίδα *Η Καθημερινή της Κυριακής* (27/05/2007), διαθέσιμο στην ιστοσελίδα της Public Issue: <http://www.publicissue.gr/43/six-answers-on-the-new-electoral-law/>

ΣΤ. Η ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ PUBLIC ISSUE ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΕΚΛΟΓΙΚΗΣ ΕΠΙΡΡΟΗΣ ΤΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ

1. Οι τρεις βασικές μεθοδολογικές καινοτομίες

Από τις εκλογές του 2004, η Public Issue εισήγαγε τρεις βασικές καινοτομίες στην εκτίμηση της εκλογικής επιρροής των πολιτικών κομμάτων, που στηρίζεται στις έρευνες πρόθεσης ψήφου:

- Την **τηλεφωνική μέθοδο** (παράλληλα με την εταιρεία RASS), έναντι της έως τότε χρησιμοποιούμενης μεθόδου των ερευνών, με προσωπικές συνεντεύξεις (*face-to-face*) και «χρήση κάλπης», που αποτελεί μια αμφιλεγόμενη, αμιγώς ελληνική πρωτοτυπία.
- Την κατάργηση της **στάθμισης** του δείγματος με την προηγούμενη ψήφο και την αντικατάστασή της, με τη μεθοδολογία της **ανάλυσης χρονολογικών σειρών** (*time-series analysis*) των ερευνών της και, τέλος
- Την αλλαγή του τρόπου παρουσίασης των αποτελεσμάτων των δημοσκοπήσεων, με τη δημοσίευση της **εκλογικής επιρροής** των κομμάτων σε κάθε έρευνα, αντί της παρουσίασης των αποτελεσμάτων με την λεγόμενη «αδιευκρίνιστη» ψήφο, πρακτική που ακολουθούν οι περισσότερες εταιρείες του κλάδου.

Με τον όρο **εκτίμηση εκλογικής επιρροής** (*vote estimate*) εννοείται ο εκ νέου υπολογισμός των ποσοστών των κομμάτων (*repercentage*), εξαιρώντας τις μη-διευκρινισμένες απαντήσεις των ερωτώμενων (δηλαδή τις επιλογές: «δεν θα ψηφίσω», «λευκό/άκυρο» «αναποφάσιστος/η» και «δεν απαντώ»), ώστε τα αποτελέσματα κάθε δημοσκόπησης να είναι συγκρίσιμα με τα εκλογικά αποτελέσματα. Αυτό συμβαίνει, επειδή η λεγόμενη **αδιευκρίνιστη ψήφος** δεν υπάρχει στην πραγματικότητα και δεν καταγράφεται ποτέ στην κάλη των εκλογών. Αποτελεί μια νοητική επινόηση, η οποία «κατασκευάζεται» από την ερώτηση πρόθεσης ψήφου των δημοσκοπήσεων.

Η εκτίμηση εκλογικής επιρροής δεν πρέπει να συγχέεται με την απλή απαλοιφή της αδιευκρίνιστης ψήφου, που καταγράφεται σε μια δημοσκόπηση, πρακτική που συνήθως αναφέρεται ως «αναγωγή» ή «ψήφος επί των εγκύρων» απαντήσεων της δημοσκόπησης (*valid vote*). Η εκτίμηση εκλογικής επιρροής δεν ταυτίζεται με τη διευκρινισμένη ψήφο, διότι η κατανομή (*allocation*) της αδιευκρίνιστης ψήφου, που προκύπτει, δεν είναι αναλογική. Ειπωμένο διαφορετικά, η εκτίμηση διαφέρει σημαντικά από μια απλή παράθεση αποτελεσμάτων δημοσκοπήσεων. Αυτόνοητα, ενώ βασίζεται στα πρωτογενή δεδομένα των δημοσκοπήσεων, είναι αποτέλεσμα δευτερογενούς επεξεργασίας, βάσει σύνθετων στατιστικών τεχνικών.

Η Public Issue, ακολουθώντας τη διεθνή πρακτική, παρουσιάζει τα ποσοστά των κομμάτων στην εκτίμηση της εκλογικής επιρροής, με ακρίβεια **μισής εκατοστιαίας μονάδας**. Η συγκεκριμένη επιλογή προστατεύει την κοινή γνώμη από την παραπλανητική εντύπωση για την ακρίβεια των ερευνών, η οποία οδηγεί σε μια εσφαλμένη και ανώφελη υπερεκτίμηση των δυνατοτήτων που διαθέτει το εργαλείο των δημοσκοπήσεων, για να περιγράψει τις τάσεις του εκλογικού σώματος.

Από τον Σεπτέμβριο του 2015, η εκτίμηση της εκλογικής επιρροής στηρίζεται μόνο στην ανάλυση των βραχυχρόνιων τάσεων της πρόθεσης ψήφου.

ΣΤ. Η ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ PUBLIC ISSUE ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΕΚΛΟΓΙΚΗΣ ΕΠΙΡΡΟΗΣ ΤΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ

2. Η ανάλυση των βραχυχρόνιων τάσεων

Ο όρος **βραχυχρόνιες τάσεις** (*short-term voting intention trends*) στη διαχρονική εξέλιξη της εκλογικής επιρροής ενός κόμματος, περιγράφει τις τάσεις που διαμορφώνονται, κατά τη διάρκεια ενός συγκεκριμένου εκλογικού κύκλου. Για τη μελέτη των βραχυχρόνιων τάσεων της επιρροής κάθε κόμματος, χρησιμοποιείται η χρονολογική σειρά των διευκρινισμένων απαντήσεων στην ερώτηση πρόθεσης ψήφου, στις τηλεφωνικές έρευνες του Βαρόμετρου της Public Issue, από τις εκλογές του Ιανουαρίου 2015 και ύστερα, θεωρώντας, ότι η περίοδος διακυβέρνησης της χώρας από τον ΣΥΡΙΖΑ αποτελεί μια ενιαία και πολιτικά συνεκτική χρονική περίοδο.

Η εκτίμηση της επιρροής των κομμάτων, με βάση τις βραχυχρόνιες τάσεις, πραγματοποιείται σε δύο στάδια. Στο *πρώτο* στάδιο, στη χρονοσειρά της διευκρινισμένης πρόθεσης ψήφου κάθε κόμματος εφαρμόζεται η **μέθοδος εξομάλυνσης Kalman** (*Kalman smoothing*). Η εξομάλυνση Kalman χρησιμοποιείται σε μια σειρά **κυλιόμενων δημοσκοπήσεων** (*tracking polls*), για να μειώσει την επίδραση του δειγματοληπτικού σφάλματος σε κάθε έρευνα και επομένως επιτρέπει τη διάκριση της πραγματικής μεταβολής ενός ποσοστού, που συντελείται μεταξύ δύο χρονικών στιγμών, από τη μεταβολή που οφείλεται σε δειγματοληπτικό σφάλμα.

Στο *δεύτερο* στάδιο, τα εξομαλυσμένα ποσοστά των κομμάτων «διορθώνονται», ώστε να απαλειφθεί η μεροληψία της πρόθεσης ψήφου. Ο υπολογισμός της μεροληψίας της πρόθεσης ψήφου ενός στηρίζεται σε **υποδείγματα γραμμικής παλινδρόμησης** (*linear regression models*). Τα εν λόγω υποδείγματα προβλέπουν τη μεροληψία της πρόθεσης ψήφου ενός κόμματος με βάση: α) το ποσοστό των ερωτώμενων, οι οποίοι στην ερώτηση της πρόθεσης ψήφου δηλώνουν αυθόρμητα «αναποφάσιστοι» ή αποφεύγουν να απαντήσουν (*undecideds & refusals*), β) το ποσοστό των ερωτώμενων που δηλώνουν (αυθόρμητα) ότι θα απέχουν ή ότι θα ψηφίσουν λευκό/άκυρο (*abstainers*) και γ) την απόκλιση της πραγματικής από τη δειγματική προηγούμενη ψήφο (*past vote*). Τα υποδείγματα εκτιμώνται για τα 4 κόμματα (ΝΔ, ΣΥΡΙΖΑ, ΠΑΣΟΚ και ΚΚΕ), για τα οποία διατίθενται δημοσκοπικά στοιχεία σε βάθος χρόνου. Για τα κόμματα που δημιουργήθηκαν ή αναδείχθηκαν μετά την υπογραφή του Μνημονίου (Χρυσή Αυγή, ΑΝΕΛ, Ποτάμι) δεν είναι εφικτή η εκτίμηση της μεροληψίας, μέσω υποδείγματος. Σε αυτές τις περιπτώσεις, η απαλοιφή της μεροληψίας στηρίζεται στην απόκλιση της πρόθεσης ψήφου από το πραγματικό εκλογικό αποτέλεσμα, που παρατηρήθηκε στις προεκλογικές έρευνες των βουλευτικών εκλογών από το 2012 και ύστερα, συγκριτικά με τη μεροληψία της προηγούμενης ψήφου και το ποσοστό των ερωτώμενων, οι οποίοι στην ερώτηση της πρόθεσης ψήφου δηλώνουν αυθόρμητα «αναποφάσιστοι» ή αποφεύγουν να απαντήσουν.

ΣΤ. Η ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ PUBLIC ISSUE ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΕΚΛΟΓΙΚΗΣ ΕΠΙΡΡΟΗΣ ΤΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ

3. Η μειωμένη σημασία των μακροχρόνιων τάσεων

Ο όρος **μακροχρόνιες τάσεις** (*long-term voting intention trends*) στη διαχρονική εξέλιξη της εκλογικής επιρροής ενός κόμματος, περιγράφει τις τάσεις που διαμορφώνονται σε ένα χρονικό διάστημα, πέραν του ενός εκλογικού κύκλου. Για τη μελέτη των μακροχρόνιων τάσεων της επιρροής κάθε κόμματος, χρησιμοποιείται η χρονολογική σειρά των διευκρινισμένων απαντήσεων στην ερώτηση πρόθεσης ψήφου, σε όλες τις έρευνες από τον Ιούνιο του 1995 ως σήμερα, της Public Issue και παλαιότερα της VPRC. Ωστόσο, από τις εκλογές του 2012 και ύστερα, η επίδραση των μακροχρόνιων τάσεων στη διαμόρφωση των εκλογικών αποτελεσμάτων μειώνεται διαρκώς. Κυριότεροι λόγοι αυτής της μείωσης αποτελούν η διαρκής μεταβολή του κομματικού συστήματος και η ακανόνιστη διάρκεια των εκλογικών κύκλων, κατά τη διάρκεια της μνημονιακής περιόδου. Επιπλέον, η εκτίμηση της εκλογικής επιρροής με βάση τις μακροχρόνιες τάσεις καθίσταται ολοένα και δυσκολότερη, καθώς η υπογραφή του Μνημονίου το 2010 αποτέλεσε **δομική μεταβολή** (*structural break*) στη διαχρονική εξέλιξη της εκλογικής επιρροής των κομμάτων. Για όλους τους παραπάνω λόγους, από τον Σεπτέμβριο του 2015, οι μακροχρόνιες τάσεις δεν συνυπολογίζονται πλέον στην εκτίμηση εκλογικής επιρροής της Public Issue.

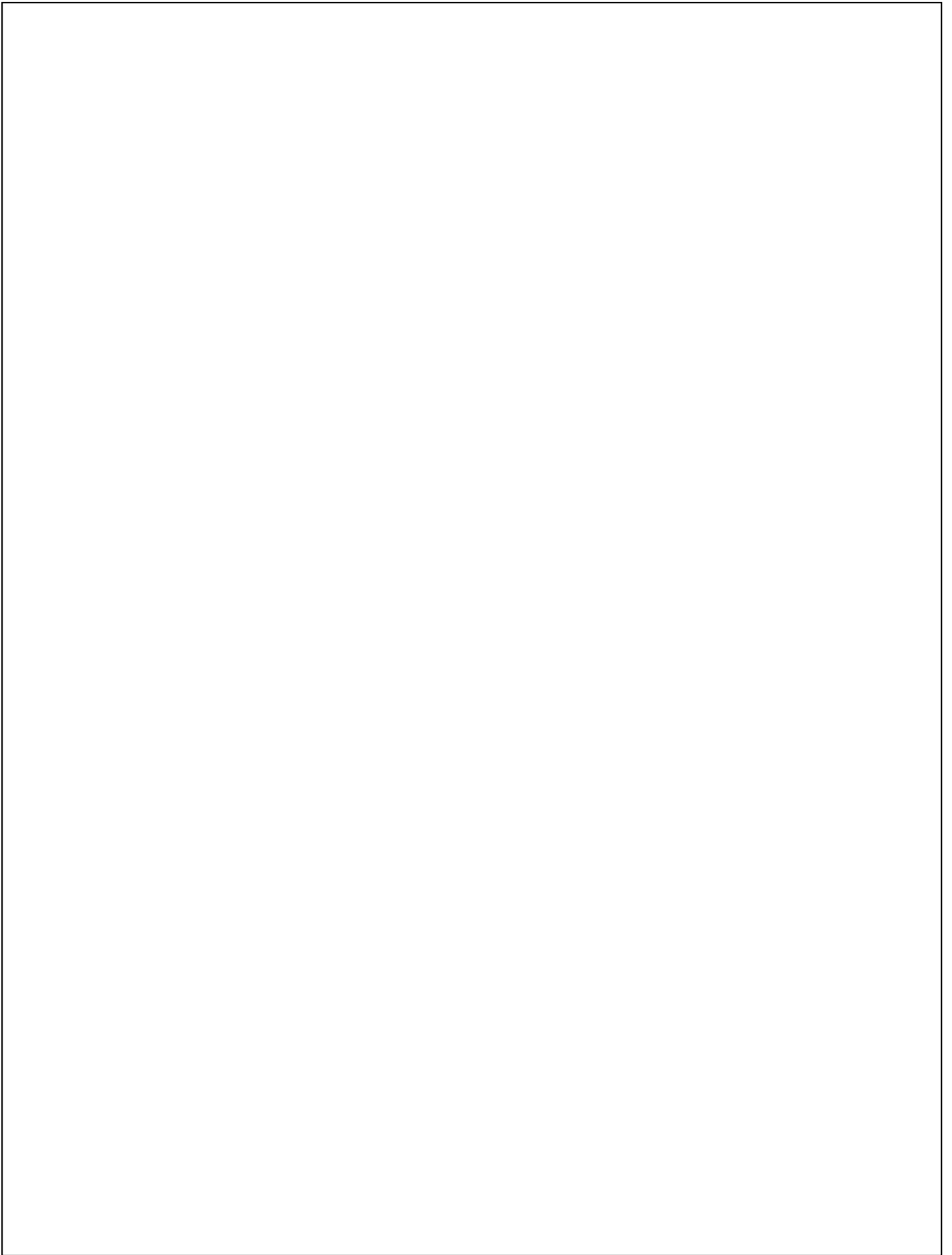
4. Το περιθώριο σφάλματος της εκτίμησης

Το περιθώριο σφάλματος της εκτίμησης προκύπτει από το περιθώριο σφάλματος των εξομαλυσμένων, με τη μέθοδο Kalman, ποσοστών των κομμάτων και δεν ταυτίζεται με το γνωστό δειγματοληπτικό σφάλμα (*sampling error*). Το περιθώριο σφάλματος της εκτίμησης επηρεάζεται από πολλούς παράγοντες, όπως: το μέγεθος του διευκρινισμένου δείγματος, το ποσοστό του κόμματος στη διευκρινισμένη ψήφο, την καλή προσαρμογή της εξομάλυνσης στη χρονοσειρά των δεδομένων (*fitting*) και το συγκεκριμένο υπόδειγμα, με το οποίο πραγματοποιείται η εξομάλυνση. Αποτυπώνει την επίδραση των γεγονότων που δεν μπορούν να προβλεφθούν από τη δυναμική των χρονοσειρών (*innovations*) και την επίδραση του δειγματοληπτικού σφάλματος. Το περιθώριο σφάλματος της εκτίμησης είναι μικρότερο από το δειγματοληπτικό σφάλμα των αντίστοιχων πρωτογενών ποσοστών.

Η αναλυτική περιγραφή της μεθοδολογίας, που χρησιμοποιεί διαχρονικά η Public Issue, για την εκτίμηση της εκλογικής επιρροής των πολιτικών κομμάτων περιλαμβάνεται στον τόμο: Γιάννης Μαυρής και Γιώργος Συμεωνίδης. 2016. *Δημοσκοπήσεις και Πρόβλεψη των Εκλογών στην Ελλάδα, 2004-2015*. Αθήνα: Public Issue. Βλέπε σχετικά: «Μέρος τρίτο: Η μεθοδολογία της εκτίμησης εκλογικής επιλογής», 293-337.

Ολόκληρος ο τόμος είναι διαθέσιμος διαδικτυακά στην ιστοσελίδα:

http://www.mavris.gr/wp-content/uploads/Forecasting_Elections.pdf

www.publicissue.gr